

Quickscan Wet natuurbescherming en nader onderzoek beschermde soorten Ontwikkeling IJsseldijk 59 Welsum

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:

IJsselbosch OG B.V.
Dhr. W. Bijsterbosch
Ijsseldijk 87
8196 KC Welsum

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 202036
Datum: 14-12-2021
Projectleider: M. Elshof
Opgesteld: N. Blok
Gecontroleerd: M. van der Heide
Status: Definitief
Versie: 1

© 2021 Eelerwoude

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het bevoegd gezag stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

Quickscan Wet natuurbescherming en nader onderzoek beschermde soorten	1
1 Inleiding.....	6
2 Huidige situatie en ontwikkeling.....	8
2.1 Huidige situatie.....	8
2.2 Voorgenomen ontwikkeling	9
3 Natuurwetgeving en -beleid.....	10
3.1 Inleiding	10
3.2 Bescherming van soorten	10
3.3 Bescherming van gebieden.....	10
3.4 Bescherming van houtopstanden.....	11
3.5 Natuurnetwerk Nederland	12
4 Quickscan flora en fauna.....	13
4.1 Methode	13
4.1.1 Bureauonderzoek.....	13
4.1.2 Terreinbezoek	13
4.2 Planten.....	14
4.3 Vleermuizen.....	14
4.4 Grondgebonden zoogdieren.....	16
4.5 Soorten van de Vogelrichtlijn	17
4.6 Reptielen.....	18
4.7 Amfibieën	18
4.8 Vissen.....	19
4.9 Ongewervelden	19
4.10 Conclusie soorten	20
5 Nader onderzoek soorten	21
5.1 Methode	21
5.2 Vleermuizen.....	22
5.2.1 Voorkomen en functie	22
5.2.2 Effecten en ontheffing	25
5.2.3 Te nemen maatregelen.....	25
5.3 Vogels	27
5.3.1 Voorkomen en functie	27
5.3.2 Effecten en ontheffing	27
5.4 Overige beschermde soorten	27

5.4.1	Voorkomen en functie	27
5.4.2	Effecten en ontheffing	28
6	Conclusie	29
6.1	Quicksan Wet natuurbescherming	29
6.1.1	Beschermde soorten	29
6.1.2	Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt	29
6.1.3	Bescherming gebieden.....	30
6.1.4	Bescherming houtopstanden.....	30
6.1.5	Natuurnetwerk Nederland.....	31
6.2	Nader onderzoek soorten.....	31
6.3	Ontheffing Wet natuurbescherming	31
6.4	Uitvoerbaarheid plannen.....	32
6.5	Geldigheid rapportage.....	32
	Bijlage 1 Schetsontwerp inrichtingsplan	34
	Bijlage 2 Soortenverspreidingskaart	35
	Bijlage 3 Wettelijk kader natuurwetgeving.....	37

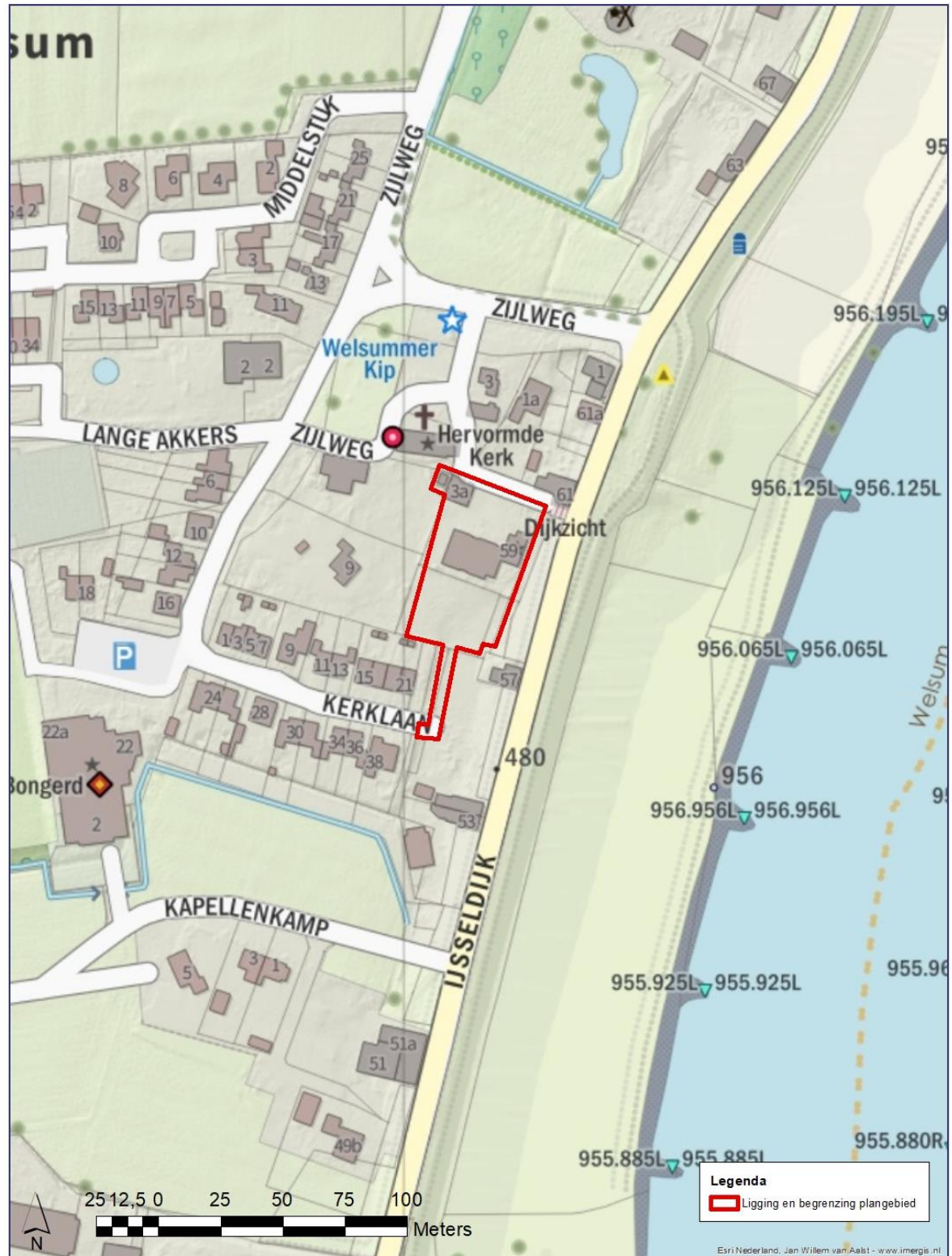
Ligging en begrenzing plangebied

IJsseldijk 59, Welsum

Adviseur ecologie: N. Blok

Projectnummer: 202036

Datum: 14-12-2021

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied (paarse belijning) aan de IJsseldijk te Welsum (Bron: Esri, 2021).

1 Inleiding

Op de locatie IJsseldijk 59 te Welsum bestaat het voornemen om een oude linde te kappen, en het oude schoolgebouw met brandweerkazerne te slopen. Het kader van de planvorming is nog in ontwikkeling. De ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

Op voorhand is al duidelijk dat in het schoolgebouw en brandweerkazerne een functie voor vleermuizen en gierzwaluw niet kunnen worden uitgesloten. Hiervoor is nader onderzoek naar vleermuizen en gierzwaluw uitgevoerd. De onderhavige rapportage gaat in op de resultaten van dit onderzoek.

Luchtfoto plangebied

IJsseldijk 59, Welsum

Adviseur ecologie: N. Blok

Projectnummer: 202036

Datum: 14-12-2021

Afbeelding 2. Luchtfoto plangebied met omliggende groenstructuren (Esri, 2021).

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit twee oudere gebouwen (schoolgebouw en brandweerkazerne) en een oude linde, gelegen aan de IJsseldijk 59 te midden van de dorpskern in Welsum (gemeente Olst-Wijhe, provincie Overijssel). Het verharde terrein grenst ten westen aan de IJsseldijk parallel lopend aan de IJssel. In de noordwesthoek van het plangebied bevindt zich een oud kerkgebouw. Rondom het terrein zijn particuliere woningen aanwezig. Ten oosten ligt een particulier erf met een fruitboomgaard, hagen en bomenrijen rondom de erfgrenzen. Ten zuiden is een half besloten grasland aanwezig met begrazing door schapen. Om de dorpskern heen bevinden zich weilanden. De ruimere omgeving aan de noord- oost- en zuidzijde bestaat uit open agrarisch landschap. Achter de dijk liggen de uitgestrekte uiterwaarden van de IJssel met aan de overkant het dorp Olst. Het plangebied bevat de Amersfoortcoördinaten: 203039, 483328. In afbeelding 2 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving gevisualiseerd.

Het schoolgebouw (bouwjaar 1977) is opgetrokken uit baksteen en dakpannen met een dakoverstek. De voormalige brandweerkazerne (bouwjaar 1954) is mede opgebouwd uit bakstenen met een dak van pannen. De beplanting binnen het plangebied bestaat uit de oude linde op het schoolplein en op een aantal plekken staan hagen. Aan de zuidzijde zijn enkele boomvormers, struiken en verruigde planten aanwezig. De rest van het terrein is verhard met tegels. Op het schoolplein en aan de gevel van de oude brandweerkazerne zijn enkele buitenlampen aanwezig die voorzien zijn van een bewegingssensor. Afbeelding 3 at/m 5 betreffen foto's van het plangebied, gemaakt ten tijde van het veldbezoek tijdens het nader onderzoek (mei 2021).

Afbeelding 3a. Impressie voorzijde schoolgebouw opgetrokken uit dakpannen en b. Het schoolgebouw met de oude linde en enkele hagen op het verharde schoolplein.

Afbeelding 4a. De achterzijde van het schoolgebouw met opgaande beplanting en afrastering en b. De voormalige fietsenstalling met daarachter een oude bomenrij op de perceelsgrens.

Afbeelding 5. Aanzicht op het schoolgebouw en de kazerne vanaf de IJsseldijk (Google Street View, mei 2021).

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De initiatiefnemer is voornemens om het plangebied her te ontwikkelen. Met de ontwikkeling zal de oude Zomerlinde worden verwijderd en de twee gebouwen deels worden gesloopt. De Zomerlinde is afgekeurd middels een boomtechnisch onderzoek van de gemeente waarbij de aantasting van dikrandtonderzwam is vastgesteld. De boom heeft naar schatting nog <10 jaar te leven. De ontwikkelaar is van plan om op het terrein appartementen met parkeerplaatsen en omliggende tuin te realiseren. Voor de zomerlinde worden twee nieuwe lindes van formaat terug gepland.

Om de plannen te realiseren is eerst draagvlak nodig vanuit de gemeente en de omgeving. In dit stadium wordt nog gewerkt aan een definitief ontwerp en vervolgstappen in de planvorming. Het huidige schetsontwerp is weergegeven in bijlage 1.

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is of kan zijn van een overtreding, dan dient onderzocht te worden of een vrijstelling geldt. Als er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 3 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale wet. Als negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

In de directe omgeving van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Rijntakken. Dit niet- stikstofgevoelige Natura 2000-gebied ligt op ongeveer 50 meter afstand van het plangebied. Verder van het plangebied gelegen ligt de Veluwe en de Sallandse Heuvelrug. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten (onder andere geluid, licht en mechanische effecten) uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

In het plangebied wordt de huidige bebouwing gesloopt, en nieuwe appartementen gerealiseerd. Het slopen van de bebouwing betreft een tijdelijke ingreep en is vrijgesteld van een stikstofberekening. Er wordt vanuit gegaan dat de nieuwe appartementen gasvrij worden ingericht.

De permanente stikstofdepositie als gevolg van de ingebruikname van de nieuwe woningen, met nieuwe parkeerplaatsen en toename in verkeersbewegingen, hebben mogelijk een significant negatief effect op Natura 2000-gebieden Veluwe of Sallandse Heuvelrug. Zodra het plan definitief is gemaakt, en de gegevens bekend zijn, dient daarom een stikstofberekening te worden uitgevoerd om hier uitsluitsel over te geven.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de ‘bebouwde kom Boswet’ liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de ‘bebouwde kom Boswet’ bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de ‘bebouwde kom Verkeerswet’. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;

- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied

Het voornemen bestaat om de oude linde binnen het plangebied te kappen. Het betreft echter een solitaire boom en vormt daarmee geen houtopstand. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk. Er zullen op het erf twee nieuwe lindes worden herplant van formaat. Bij de gemeente dient wel nagevraagd te worden of een kapmelding of vergunning nodig is om de werkzaamheden uit te mogen voeren.

3.5 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het bestemmingsplan. Daarnaast moet het plangebied in het NNN of een andere door de provincie beschermde natuurzone liggen. In een aantal provincies kent het natuurbeleid externe werking. Dit betekent dat in die provincie bij een ontwikkeling waarvoor een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is altijd een toetsing aan het natuurbeleid moet worden uitgevoerd.

Gevolgen plangebied

De ontwikkeling is in strijd met het bestemmingsplan en het plangebied ligt buiten het NNN. In deze provincie ken het natuurbeleid geen externe werking. Een toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet noodzakelijk.

Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Van afname van areaal is geen sprake. Ook worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Een uitgebreide toetsing wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

4 Quickscan flora en fauna

4.1 Methode

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna).
- De landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied.
- De flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving van Welsum uitgevoerd, zoals de herontwikkeling aan de IJsseldijk in 2020. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database.

4.1.2 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door N. Otten uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd in maart 2021 bij 15°C, bewolkt weer en windkracht 2 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, Sovon Vogelonderzoek Nederland, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

4.2 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gezien het verharde terrein en biotooptype (aangelegd tuin met opgaande beplanting) zijn hier ook geen beschermde soorten te verwachten. Gelet op de aanwezige terreintype, het beheer en de functie van het plangebied is het niet waarschijnlijk dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van het aanwezige biotoop niet verwacht en zijn uitgesloten ter plaatse van het plangebied. Er is daarom geen sprake van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde flora niet noodzakelijk.

4.3 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook meervleermuis.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Door de bouwkundige eigenschappen en de toegankelijkheid van de gevels en daken, kunnen de twee gebouwen een functie als potentiële verblijfplaats voor gebouw bewonende vleermuizen vervullen. De ruimtes tussen de gevelpannen, dakpannen en houtlat achter de gevels voorzien vleermuizen van de mogelijkheid om

in de spouwmuur of onder de daken te verblijven. Een potentiële massawinterverblijfplaats ontbreekt doordat bouweigenschappen zoals een hoge gevel met spouwmuur niet aanwezig is in de gebouwen. Met name oudere eiken en beuken staan bekend als geschikte verblijfplekken voor bijvoorbeeld watervleermuis en rosse vleermuis. De oude Linde op het schoolplein, is ongeschikt als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen vanwege ontbrekende holten en/of spleten waar vleermuizen in of achter kunnen verblijven.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied is in potentie zeer geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De luwe plekken op het schoolplein, welke gecreëerd worden door de gevels en opgaande beplanting, zijn geschikte plekken als foerageergebied voor met name de gewone dwergvleermuis. De hoog opgaande bomenrij van lindes aan westkant van het plangebied vormt hier een belangrijke factor. Ook de tuin met fruitboomgaard met donkere en luwe plekken aan de westkant van het plangebied, is potentieel geschikt voor vleermuizen om te jagen. De omgeving is eveneens geschikt als foerageergebied, onder meer door de aanwezigheid van de IJssel en de uiterwaarden met opgaande beplanting langs de oevers. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen om zich langs te verplaatsen, zoals houtsingels, welke als vliegroute kunnen dienen tussen hun verblijfplaats en foerageergebied. Deze zijn binnen het gebied zelf niet aanwezig. De bomenrij met lindes vormt wel een lijnvormig element die als vliegroute in potentie geschikt is voor vleermuizen om langs te vliegen naar hun foerageergebied of verblijfplaats in de directe omgeving.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrictlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dient te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes).

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn twee gebouwen aanwezig met potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen. De ruimtes tussen de dak- en gevelpannen en ruimtes achter houtlatten, geven toegangsmogelijkheden voor vleermuizen om achter te kunnen kruipen. Nader onderzoek naar potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen moet dan ook uitwijzen of er sprake is van negatieve effecten.

Foerageergebieden en vliegroutes

De beplanting en bebouwing binnen het plangebied hebben mogelijk een functie als foerageergebied voor vleermuizen. Gezien het voornemen tot kap van de oude linde en aanwezige beplanting, is nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen noodzakelijk. Aan de hand van dit nader onderzoek kan dan bepaald worden of een ontheffing in het kader van de beschermde soorten van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen niet noodzakelijk.

4.4 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Op basis van het aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: diverse algemene (spits)muizen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken een aantal van het plangebied gebruik als migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals egel en steenmarter, kunnen in het plangebied voorkomen. De steenmarter komt doorgaans voor in stedelijk gebied waarbij verblijfplaatsen in gebruik worden genomen op zolders, boeiboorden of tussen ruimtes in muren. Het verlaten schoolgebouw biedt tevens gelegenheid voor een steenmarter om een verblijfplaats te bezetten in de open ruimtes of onder het dak. Ten tijde van het veldbezoek zijn geen sporen of uitwerpselen aangetroffen rondom het pand die de aan-/afwezigheid mede aantonen van de soort. De brandweerkazerne is ontoegankelijk voor de steenmarter omdat open toegangsruimten ontbreken. De omliggende tuin met opgaande beplanting is daarnaast geschikt als verblijfplaats voor de egel. Hier is voldoende voedsel en dekking aanwezig om te fungeren als leefgebied voor de soort. Verder is het voorkomen van de bever bekend in de omgeving in de uiterwaarden van de IJssel (NDFP, 2021). Het plangebied heeft geen functie voor de soort omdat hij stedelijk gebied doorgaans vermijdt.

Voor overige beschermde soorten als das, bunzing, hermelijn, wezel en eekhoorn, ontbreken potentiële verblijfplaatsen zoals een burcht of nestplaats. De oude Linde is wel potentieel geschikt als nestplaats voor de eekhoorn, maar nestplaatsen zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Er is verder geschikt leefgebied voorhanden voor voorgenoemde soorten in de omgeving van het plangebied, zoals open landschap met houtwallen. Ook valt het plangebied buiten het bekende verspreidingsgebied van de das. Mogelijk dat het plangebied wel onderdeel uitmaakt als leefgebied, zoals foerageergebied, voor bijvoorbeeld de eekhoorn, maar dit betreft echter geen essentieel leefgebied gezien de ligging in een groene omgeving.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime "andere soorten". Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor bovenstaande soorten, de soorten met een bescherming als, bever, das, bunzing, hermelijn, wezel, eekhoorn geldt dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. Verblijfplaatsen en essentieel leefgebied zijn ter plaatse van de werkzaamheden niet aangetroffen en worden niet verwacht. Mogelijk maakt het plangebied wel onderdeel uit van het leefgebied van de betreffende soorten.

Het plangebied is geschikt als potentiële verblijfplaats en/of leefgebied van de niet- vrijgestelde steenmarter en egel. Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren is daarom op voorhand niet uit te sluiten. Uit nader onderzoek moet blijken of en welke functies hier aanwezig zijn.

Conclusie: nader onderzoek naar egel en steenmarter is nodig om eventuele effecten op de soort uit te kunnen sluiten. Hieruit moet tevens blijken of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor grondgebonden zoogdieren noodzakelijk is.

4.5 Soorten van de Vogelrichtlijn

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

De gierzwaluwen hebben hun nestlocaties veelal onder de daken van woningen en/of gevels van bebouwing. De toegang wordt doorgaans verkregen door openingen achter gevel- of dakpannen. De uit dakpannen opgetrokken daken van het schoolgebouw en de brandweerkazerne zijn daarom geschikt als potentiële nestplaatsen.

Verblijfplaatsen van andere vogelsoorten, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruikmaken, zoals sperwer of buizerd, zijn niet aangetroffen binnen het plangebied en worden op basis van de aanwezige terreintypen ook niet verwacht. Ook uit actuele verspreidingsgegevens van de afgelopen 10 jaar zijn geen jaarrond beschermde nesten in de omgeving bekend (NDFF, 2021). Mogelijk dat enkele soorten met jaarrond beschermde nesten wel het plangebied gebruiken als onderdeel van hun leefgebied (migratieroute), zoals buizerd en kerkuil.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

In deze situatie zijn geen vogelsoorten aangetroffen tijdens het veldbezoek. Wel zijn een aantal soorten te verwachten waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als zwarte roodstaart, koolmees, pimpelmees..

Overige (broed)vogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van stedelijk gebied, struwelen en parken. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; houtduif, merel, roodborst en winterkoning. Binnen het plangebied zijn geen (oude) nesten aangetroffen van algemeen voorkomende broedvogels.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

De gierzwaluw valt onder deze bescherming. Uit nader onderzoek moet daarom blijken of de soort nestplaatsen heeft in de twee gebouwen.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Gelet op de beperkte omvang van de projectlocatie en het beperkte aanbod aan geschikt leefgebied voor deze soorten, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde algemeen voorkomende soorten. In de

omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebieden aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Conclusie: bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met (in gebruik zijnde) nesten van vogels.

4.6 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied (NDFF, 2021).

Effecten en ontheffing

Op basis van het aanwezige biotoop kunnen beschermde reptielen worden uitgesloten. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aanwezig. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

4.7 Amfibieën

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. In het plangebied zelf zijn geen waterelementen aanwezig.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals kamsalamander of rugstreeppad, worden niet verwacht in het plangebied vanwege de aanwezige, ongeschikte habitat voor deze soorten. Zo ontbreken waterelementen in het plangebied. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde amfibieën rondom het plangebied (NDFF, 2021).

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor amfibieën niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

4.8 Vissen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied zijn geen watervoerende elementen (sloten, poelen, enzovoort) aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen en zijn deze dan ook niet aanwezig.

Effecten en ontheffing

Beschermde vissen zijn niet in het plangebied aanwezig. Er worden dan ook geen effecten op beschermde vissen verwacht. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming voor vissen is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

4.9 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel en platte schijfhoren niet verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied (NDFF, 2021).

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden aanwezig. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor ongewervelden niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

4.10 Conclusie soorten

Vrijstelling voor algemene soorten

In het plangebied bestaat het voornemen om de aanwezige twee gebouwen te slopen, en de oude Linde op termijn te kappen. Ook de overige aanwezige beplanting zal worden verwijderd. Hierdoor kan sprake zijn van een tijdelijk en beperkt verlies van leefgebied van overige beschermde soorten zoals algemene (spits)muizensoorten en amfibieën. Hiervoor zijn door de provincie Overijssel vrijstellingen van de ontheffingsplicht opgesteld. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling van ontheffingsplicht als het een ruimtelijke ontwikkeling betreft.

Niet- vrijgestelde grondgebonden zoogdieren

Dit geldt niet voor de steenmarter en egel. Nader onderzoek naar deze beschermde soorten is noodzakelijk om negatieve effecten uit te kunnen sluiten. Hieruit kan naar voren komen dat het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming bij de provincie Overijssel nodig is.

Vleermuizen (beschermingsregime habitatrictlijn)

In het plangebied zijn twee gebouwen aanwezig met potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen. De ruimtes tussen de dak- en gevelpannen en ruimtes achter houtlatten, geven toegangsmogelijkheden voor vleermuizen om achter te kunnen kruipen. Nader onderzoek naar potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen moet dan ook uitwijzen of er sprake is van negatieve effecten.

Foerageergebieden en vliegroutes

De beplanting inclusief de oude linde en bebouwing binnen het plangebied hebben mogelijk een functie als onderdeel van het foerageergebied voor vleermuizen. Met betrekking tot het foerageergebied van vleermuizen zal duidelijk moeten worden uit een aanvullend onderzoek, of er een effect is op de functionaliteit van het gebied als zodanig. Aan de hand van dit nader onderzoek kan dan bepaald worden of een ontheffing in het kader van de beschermde soorten van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

Rekening houden met broedvogels

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Wet natuurbescherming een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen mogen worden uitgevoerd. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen bezette nesten worden verstoord.

5 Nader onderzoek soorten

5.1 Methode

Vleermuizen

Het nader onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd in het kader van:

- de twee te slopen gebouwen in verband met potentiële verblijfplaatsen voor gebouw bewonende vleermuizen;
- de kap van de oude Linde en beplanting heeft een mogelijke functie als belangrijk onderdeel van het foerageerbied van vleermuizen;

Het onderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van de aanwezigheid van vleermuizen en hun binding met het plangebied. Vleermuisonderzoek wordt uitgevoerd conform een landelijk geldend protocol, het Vleermuisprotocol 2021. In totaal zijn 5 bezoekrondes in de periode 15 mei tot en met september uitgevoerd voor dit onderzoek.

Het vleermuisonderzoek kan slechts in een beperkte periode van het jaar worden uitgevoerd. Het onderzoek bestond uit de volgende veldbezoeken:

- 3 bezoeken tussen 15 mei - 15 juli en;
- 2 bezoeken tussen 15 augustus en 1 oktober
- tussen de bezoeken zit in de regel 30 dagen

De inventarisatie van vleermuizen richt zich op het vaststellen van verblijfplaatsen, vliegroutes en belangrijke foerageergebieden. Het onderzoek wordt uitgevoerd met behulp van batdetectoren (Petterson D100, batlogger M en D240x). Indien noodzakelijk voor determinatie worden vleermuiswaarnemingen getapet en geanalyseerd in speciaal hiervoor ontworpen software. Het veldwerk wordt zowel in de vroege avond als in de vroege ochtenduren (tweede helft van de nacht) uitgevoerd en concentreert zich op waarnemingen van 'zwermdende' dieren rond het gebouw.

Indien de gebouwen en/of beplanting een (belangrijke) functie hebben voor vleermuizen is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming verplicht, evenals het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen zijn onderzocht tijdens drie bezoeken in de periode half mei t/m half juli waarbij bezette nesten geteld worden (in- en uitvliegende dieren) en alle laagvliegende vogels worden genoteerd. Dit onderzoek vond plaats voorafgaand en tijdens het vleermuisonderzoek en vroeg in die zin slechts om een beperkte onderzoeksinspanning.

Het plangebied betreft een kleine overzichtelijke locatie. Derhalve wordt verwacht dat volstaan kan worden met een lagere onderzoeksinspanning dan voorgeschreven in het kennisdocument. In dit onderzoek is dan ook uitgegaan uit van twee bezoeken voor gierzwaluw. Deze zijn beide uitgevoerd voorafgaand aan de veldbezoeken van het vleermuisonderzoek.

Steenmarter en egel

In het plangebied zijn verblijfplaatsen van de steenmarter en egel niet uit te sluiten. Uit het nader onderzoek moet blijken of en welke functies er ter plaatse aanwezig zijn. Het vaststellen van de aanwezigheid van deze

soorten is relatief eenvoudig te onderzoeken, op basis van zaklamp en sporenonderzoek. De onderzoekinspanning bestaat dan ook uit extra inventarisaties ten tijde van de vleermuis- en gierzwaluwonderzoeken waarbij de het terrein en de gebouwen worden afgezocht naar aanwijzingen van aanwezigheid van de soorten.

5.2 Vleermuizen

5.2.1 Voorkomen en functie

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn in en rondom het gebied 3 soorten vastgesteld; gewone dwergvleermuis, laatvlieger, en gewone grootoorvleermuis. Hieronder wordt per soort ingegaan op welke functies het plangebied heeft voor deze soorten. In bijlage 2 zijn verspreidingskaarten weergegeven met de waarnemingslocaties, aanwezige functies en het gedrag per soort.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemene vleermuissoort. De soort wordt veelvuldig waargenomen in het stedelijk gebied. (Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen aangetroffen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Gebouwen worden ook als winterverblijf gebruikt, waarbij (mogelijk) vergelijkbare plaatsen als in de zomer benut worden, mits deze vorstvrij zijn. Ze jagen hoofdzakelijk binnen en straal van 2-5 km van de verblijfplaats. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en ze jagen in gesloten tot halfopen landschap.

Verblijfplaatsen

Tijdens het kraamonderzoek zijn binnen de begrenzing van het plangebied geen (vermoedelijke) zomer- en kraamverblijfplaatsen vastgesteld.

Tijdens het baltonderzoek zijn binnen de begrenzing van het plangebied twee balts-, paar- en/of (vermoedelijke) winterverblijfplaatsen vastgesteld van solitaire mannetjes.

Het eerste dier dat werd waargenomen bij de brandweerkazerne vloog herhaaldelijk langs de gevel waarbij hij baltsste om vrouwtjes te lokken. Hij tikte hierbij de gevel enkele keren aan wat aangeeft dat hier zijn balts-, paar- en/of winterverblijfplaats bevindt. Nadien volgden enkele vrouwtjes die mee naar binnen gingen. De waarneming werd vastgesteld tijdens het veldbezoek op 8 september 2021 om 22:07.

De andere vastgestelde verblijfplaats betrof tevens die van een solitair mannetje, welke tijdens hetzelfde avondbezoek op 8 september 2021 om 22:45 werd waargenomen, en herhaaldelijk actief baltsend op en neer vloog boven het dak van het schoolgebouw. Aangenomen wordt dan ook dat de verblijfplaats zich onder één van de dakpannen bevindt. De waarnemingen en verblijfplaatsen zijn weergegeven in de verspreidingskaarten in bijlage 2. Zie ook kader-Vleermuisverblijfplaatsen en het kader – Paarverblijfplaatsen.

Kader – Paarverblijfplaatsen

Definitie paar(verblijf)plaats in het vleermuisprotocol 2017: Een verblijfplaats of de omgeving daarvan, waar ten minste een baltsende mannetje of meerdere vleermuizen overdag verblijven en paren of komen zwermen. Welk gedrag is waar te nemen, is afhankelijk van de soort. Te herkennen aan zwermgedrag en/of baltsroepen. (Zwermen bij het invliegen komt bij meer verblijfsfuncties voor.)

Een samenhang van waarnemingen kunnen duidelijk maken wat de waarde van een locatie is. Fanatiek roepende mannetjes zijn een belangrijke indicatie voor een paarverblijfplaats in het gebied. Maar wanneer is de roep nou een indicatie voor een paarverblijfplaats of wanneer is het gewoon een sociaal geluid? Om zeker te kunnen aangeven dat het om een baltsroep gaat voor het vaststellen van een paarverblijfplaats moet er gekeken worden naar verschillende factoren:

- aantal roepen; wanneer een vleermuis <5 roept, gaat het om een sociale roep. Wanneer de roep in lange series met regelmatige intervallen > 10 keer wordt uitgestoten gaat het om een baltsroep;
- vliegstijl; baltsactiviteiten gaan gepaard met vleugelslagen welke onderbroken worden met een glijdende vlucht;
- valse landingen; baltsende mannetjes worden vaak herhaaldelijk aanvloegend waargenomen bij bepaalde plaatsen op de muur, dit vaak in de hoeken van een gebouw of onder uitstekende delen van de wand;
- aantal uren na en voor zonsondergang en -opgang; baltsactiviteiten worden opgebouwd tot 4 uur na zonsondergang (met een piek in het 4e uur) en 4 uur voor zonsopkomst (piek op het 3e uur), om middernacht nemen de baltsactiviteiten iets af;
- tijd van het jaar; van juli tot augustus is er weinig baltsactiviteit in de eerste uren na zonsondergang, van augustus t/m oktober beginnen de baltsactiviteiten steeds vroeger op de avond;
- temperatuur en weersomstandigheden; bij hogere temperatuur in de avond zijn er meer baltsactiviteiten, bij heftige regen zijn er geen baltsactiviteiten aanwezig, andere weers- omstandigheden hebben geen invloed op de baltsactiviteiten.

Voordeel van het inventariseren tijdens de baltspiek is dat er makkelijk vastgesteld kan worden wat de territoriumgrenzen van het mannetje zijn, deze kunnen voor gewone dwergvleermuis circa 1,2 tot 10 ha groot zijn. Met deze gegevens kan de dichtheid van de paarplaatsen bepaald worden. Daarnaast is er een voordeel dat ook de aangrenzende gebieden makkelijk beoordeeld kunnen worden en of deze binnen het territorium vallen. Informatie over het territorium is belangrijk wanneer er in het plangebied een paarverblijfplaats wordt aangetroffen. Aan de hand van de informatie over de territoria in de omgeving kan aangegeven worden of er voldoende alternatieven in de omgeving aanwezig zijn. Want ook in de paartijd verhuizen mannetjes regelmatig binnen hun territorium.

Vleermuizen baltsen (ook wel sociale roep) in het najaar binnen een territorium om vrouwtjes te vinden en mee te lokken naar hun verblijfplaats om te paren. Zij vliegen daarbij op vaste routes, waarbij ze een zeer sterke binding met een bepaald gebouw(en) en/of beplanting hebben waar zich een paar- en/of baltslocatie bevindt. Baltsende mannetjes zijn dan ook een indicatie voor de aanwezigheid van een balts- en/of paarverblijfplaats. Mogelijk overwinteren deze mannetjes ook op deze locaties. Een locatie met een balts- en/of paarverblijfplaats kan dan ook aangemerkt worden als (vermoedelijke) winterverblijfplaats. Bij strenge vorst verhuizen ze echter vaak naar massawinterverblijfplaatsen, die niet binnen het plangebied aanwezig zijn of te verwachten door het ontbreken van geschikte gebouwen. De exacte plekken van de balts- en/of paarplekken zijn vaak niet duidelijk, aangezien ze tijdens het baltsen zelden in- of uitvliegen. Wel is de locatie op woningniveau vaak duidelijk. Soms baltsen mannetjes rondom een geheel huizenblok zonder duidelijke voorkeur voor een bepaalde woning. Het gaat dan wel om maar 1 balts en/of paarverblijfplaats. Binnen een territorium kunnen de mannetjes verschillende verblijfplaatsen hebben. Deze verblijfplaatsen maken onderdeel uit van een netwerk en binnen dit netwerk verhuizen ze regelmatig tussen deze verblijven.

Foerageergebied en vliegroutes

Het plangebied is zeer geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het plangebied wordt door de gewone dwergvleermuis gebruikt door grotere aantallen foeragerende en langsvliegende individuen. Gedurende het voorjaarsonderzoek zijn per veldbezoek ongeveer 5 tot 10 foeragerende dieren waargenomen. Tijdens het baltsonderzoek werden gemiddeld 10 tot 20 gewone dwergvleermuizen waargenomen per veldbezoek. Met name op 18 augustus en 8 september werden de grootste aantallen vastgesteld.

Met name de oude Linde heeft een belangrijke functie voor de gewone dwergvleermuis om voedsel te vinden. In het najaar werden grote aantallen jagende vleermuizen rondom de kroon waargenomen. De bomenrij langs de westkant van het plangebied werd tevens door grote aantallen gewone dwergvleermuizen als insectenbron gebruikt. Tijdens de voorjaarsbezoeken werden twee foeragerende dieren jagend boven het kleinschalige grasland ten zuiden van het plangebied waargenomen.

De omgeving is eveneens geschikt als foerageergebied, onder meer door de aanwezigheid van de fruitboomgaard, bomenrij met lindes en de rivier de IJssel. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen zoals houtsingels om zich langs te verplaatsen welke als vliegroute kan dienen. Deze zijn binnen het gebied niet aanwezig.

Laatvlieger

De laatvlieger komt in Nederland vrij algemeen voor maar staat wel op de rode lijst als kwetsbaar (Min. LNV, 2020). De soort lijkt een matige afname te laten zien (Norren *et al.*, 2020). Laatvlieger jaagt boven open tot halfopen landschap, vooral in de beschutting van opgaande elementen zoals bosranden, heggen en lanen. Kraamkolonies komen in Nederland voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Deze bevinden zich in de spouwmuur, achter en onder de (dak)betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. De jachtgebieden liggen in een straal van 1 tot 5 km (zelden meer) rondom de kolonie. Vliegroutes volgen waar mogelijk lijnvormige structuren, maar laatvliegers vliegen bij gunstige weersomstandigheden ook wel grote afstanden door open gebied.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van laatvlieger vastgesteld. De twee gebouwen hebben geen functie voor de soort.

Foerageergebied

Tijdens de najaars veldbezoeken werd per avond ter hoogte van het schoolplein één overvliegend dier waargenomen. Het plangebied heeft geen functie voor laatvlieger als onderdeel van zijn foerageergebied.

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis jaagt in een besloten, bosrijke omgeving en komt met uitzondering van de open landschappen in vrijwel heel Nederland voor, met name op de zandgronden in het midden en oosten van het land. De soort is vrij algemeen en leeft in kleine kolonies. De omvang van de jachtgebieden is klein; in hoofdzaak tot 4 hectare. De afstand tussen jachtgebieden en verblijfplaatsen bedraagt doorgaans niet meer dan 500 meter tot maximaal 3 kilometer. In het zomer- en winterhalfjaar bewoont hij zowel gebouwen als bomen. De soort vliegt pas uit als het volledig donker is en staat bekend als verlichting mijdend.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis vastgesteld. De twee gebouwen hebben geen functie voor de soort.

Foerageergebied en vliegroutes

De fruitboomgaard die buiten het plangebied ligt, heeft een belangrijke functie als foerageergebied voor de gewone grootoorvleermuis. In zowel het voorjaars- als najaarsonderzoek zijn twee foeragerende dieren

waargenomen met de batlogger M ter hoogte van de fruitboomgaard. Het plangebied heeft geen functie voor de soort.

5.2.2 Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Verblijfplaatsen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn een aantal verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Het gaat om de volgende verblijfplaatsen:

- een balts- paar- en/of winterverblijfplaats voor een mannetje gewone dwergvleermuis onder de dakpannen van het schoolgebouw;
- een balts- paar- en/of winterverblijfplaats voor een mannetje gewone dwergvleermuis achter de dakgoot van het kazernesgebouw.

De meeste aanwezige vleermuizen gebruikten de dakgoot en dakpannen als in- en uitvliegopening en gebruiken achterliggende ruimtes zoals het dak en de spouw als verblijfplaats. Als gevolg van de werkzaamheden zullen de aanwezige verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis ongeschikt raken. Door deze ontwikkeling treedt verstoring op voor de gewone dwergvleermuis en hun verblijfplaatsen, een overtreding van de Wet natuurbescherming. In de nieuwe situatie is het echter wel noodzakelijk dat er in de woningen weer ruimten beschikbaar zijn voor aanwezige vleermuizen als verblijfplaats. Daarnaast zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk om negatieve effecten te voorkomen of te beperken en om te allen tijde een verblijfplaats voor vleermuizen aan te bieden. De gewone dwergvleermuis maakt gebruik van een netwerk aan verblijfplaatsen. Rond het plangebied zijn dan ook diverse alternatieve verblijfplaatsen aanwezig in de bebouwing. Met de voorgenomen ontwikkeling wordt dan ook niet verwacht dat de gunstige staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis in het geding komt, vooral niet na het nemen van enkele maatregelen. Het tijdelijk vernietigen of beschadigen van verblijfplaatsen van vleermuizen is wel ontheffing plichtig. Hiervoor dient een ontheffing Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming aangevraagd te worden.

Foerageergebied en vliegroutes

De oude linde en de bomenrij hebben een belangrijke functie als onderdeel van het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis. Het betreft echter geen essentiële functie gezien de aanwezigheid van alternatieven voor de soort in de directe omgeving. De bomenrij aan de westkant met lindes en de naastgelegen tuin met fruitboomgaard worden mede door de waargenomen foeragerende vleermuizen gebruikt als foerageergebied. Deze groenelementen blijven gehandhaafd. Door de voorgenomen werkzaamheden treedt er dan ook geen verstoring op van foerageergebieden en vliegroutes die onderdeel uitmaken van het (essentieel) leefgebied van de betreffende vleermuissoort. Zie ook kader – Foerageergebieden en vliegroutes.

5.2.3 Te nemen maatregelen

Om negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk. Te nemen maatregelen op hoofdlijnen:

- plaatsen van tijdelijke kasten voor gewone dwergvleermuis voorafgaand aan de werkzaamheden (doorgaans wordt per verblijfplaats compensatiefactor 4 gerekend);

- werken buiten de kwetsbare perioden van de soort. De meest kwetsbare perioden van vleermuizen betreft de kraam- en winterperiode. De kraamperiode van gewone dwergvleermuis loopt globaal van 15 mei t/m 15 juli en de winterperiode treedt in vanaf de eerste nachtvorst rond 1 november t/m 1 april. De beste periode om de sloopwerkzaamheden uit te voeren, ligt tussen 1 maart t/m 15 mei en 1 september t/m 1 november, wanneer de vleermuizen het minst kwetsbaar zijn (en nog actief) en flexibel uit kunnen wijken naar alternatieve verblijfplaatsen.
- voorkomen van lichtverstoring door bijvoorbeeld alleen verlichting te gebruiken waar het echt nodig is en geen uitstraling is naar de omgeving. Zie ook kader – Verlichting;
- na verlening van de ontheffing, ongeschikt maken van huidige verblijfplaatsen in werkgebied;
- nieuwe verblijfplaatsen creëren of het nieuwe pand weer geschikt maken in de toekomstige situatie;
- ecologisch werkprotocol opstellen met specifieke maatregelen om de schade aan de soort te voorkomen;
- ecologische begeleiding tijdens de werkzaamheden.

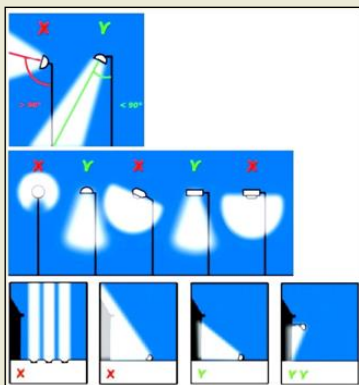
Kader – Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals de watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals de rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Hieronder staan enkele voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen.

Conclusie: Als gevolg van de voorgenomen sloopwerkzaamheden zijn negatieve effecten op gewone dwergvleermuizen niet uit te sluiten. Een ontheffing dient aangevraagd te worden, ook dienen een aantal maatregelen genomen te worden.

5.3 Vogels

5.3.1 Voorkomen en functie

Tijdens het verkennend veldbezoek is de potentie voor 1 soort vastgesteld waarvan de verblijfplaatsen jaarrond zijn beschermd; gierzwaluw. Hieronder wordt ingegaan op de bevindingen van het onderzoek.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is een trekvogel en alleen in de maanden mei, juni en juli in Nederland. Ook de gierzwaluw is voor zijn verblijfplaats in Nederland afhankelijk van de mens. Als verblijfplaats kiest de soort holtes en kieren tussen dakpannen en de tengels (panlatten), spouwmuur-isolatiegaten en diverse andere holtes. Deze vogels houden er een bijzondere leefwijze op na; de soort slaapt en paart in de lucht en komt alleen 'aan land' om te broeden.

In en/of boven het plangebied zijn geen foeragerende gierzwaluwen aangetroffen. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluw aanwezig. Ook zijn er geen verblijfplaatsen van gierzwaluw buiten het plangebied aangetroffen.

5.3.2 Effecten en ontheffing

Verblijfplaatsen van gierzwaluw zijn jaarrond beschermd. Beide soorten zijn in het plangebied niet broedend vastgesteld. Er geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluw aanwezig. Als gevolg van de voorgenomen sloopwerkzaamheden worden geen nestplaatsen vernietigd. Er is dan ook geen sprake van een negatief effect op de gierzwaluw. Het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming is voor de gierzwaluw niet nodig.

Conclusie: Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling zijn negatieve effecten op de gierzwaluw uitgesloten. Een ontheffing Wet natuurbescherming is in dit kader niet nodig.

5.4 Overige beschermde soorten

5.4.1 Voorkomen en functie

Tijdens het veldonderzoek is ook gelet op de aanwezigheid van andere (niet-vrijgestelde) beschermde soorten dan hierboven beschreven. Er zijn geen sporen, uitwerpselen of prooiresten van de beschermde steenmarter in het plangebied (rondom de gebouwen) waargenomen, wat maakt dat verblijfplaatsen ook niet worden verwacht. De vrijgestelde egel is wel vastgesteld tijdens de avondbezoeken in het voorjaar. Het dier werd gezien in de beplanting ten zuiden van het plangebied. Aangenomen wordt dat de beplanting onderdeel vormt van zijn leefgebied. In de omgeving zijn diverse tuinen aanwezig waar de egel geschikte alternatief leefgebied tot zijn beschikking heeft.

In en rond het plangebied kunnen verschillende algemene vogelsoorten voorkomen. Het gaat hierbij o.a. om de soorten koolmees, pimpelmees en roodborst. Deze soorten kunnen in en rond het plangebied tot broeden komen.

5.4.2 Effecten en ontheffing

Negatieve effecten zijn niet te verwachten op de groep overige beschermde soorten. Vaste rust- en verblijfplaatsen van deze beschermde soorten, zoals das, ontbreken. Het plangebied maakt wel onderdeel uit van het leefgebied van de (niet- vrijgestelde) egel. Een egel is echter flexibel en kan makkelijk uitwijken naar alternatief leefgebied waar hij een andere verblijfplaats zal zoeken. Dit zal hij echter alleen in de actieve periode doen. Het is dan ook noodzakelijk om een ecologisch werkprotocol op te stellen (opnemen in het bestek voor de aannemer) waarin maatregelen worden opgenomen om beplanting zorgvuldig te verwijderen in de winterperiode, wanneer de dieren in winterslaap zijn en vaak onder opgaande beplanting verblijven. In de omgeving zijn diverse tuinen aanwezig waar het individu naar kan verplaatsen. In de nieuwe situatie dient het plangebied wel opnieuw geschikt te worden gemaakt voor de egel met rommelhoekjes en opgaande beplanting.

Conclusie: Negatieve effecten op de beschermde egel uit te sluiten door gerichte voorzorgsmaatregelen op te nemen in een ecologisch werkprotocol. Het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk. Wel dient te allen tijde rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels.

6 Conclusie

6.1 Quickscan Wet natuurbescherming

6.1.1 Beschermde soorten

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ontwikkeling leidt naar verwachting tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Het betreft soorten als algemene (spits)muisensoorten en amfibieën. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat sprake is van een tijdelijke en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

6.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk

Nader onderzoek is noodzakelijk naar de functie van de woning voor:

- de twee te slopen gebouwen in verband met potentiële verblijfplaatsen voor gebouw bewonende vleermuizen;
- de kap van de oude Linde en beplanting heeft een mogelijke functie als belangrijk onderdeel van het foerageerbied van vleermuizen;

Het onderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van de aanwezigheid van vleermuizen en hun binding met het plangebied. Vleermuisonderzoek wordt uitgevoerd conform een landelijk geldend protocol, het Vleermuisprotocol 2021. In totaal zijn er 5 bezoeken in de periode 15 mei tot en met september uitgevoerd (zie ook paragraaf 4.3).

Gierzwaluw

De gierzwaluwen hebben hun nestlocaties veelal onder de daken van woningen en/of gevels van bebouwing. De toegang wordt doorgaans verkregen door openingen achter gevel- of dakpannen. De uit dakpannen opgetrokken daken van het schoolgebouw en de brandweerkazerne zijn daarom geschikt als potentiële nestplaatsen. De gierzwaluw betreft een vogelsoort met jaarrond bescherming van het nest. Uit nader onderzoek moet blijken of de soort nestplaatsen heeft onder de daken van de gebouwen.

Steenmarter en egel

In het plangebied zijn verblijfplaatsen van de steenmarter en egel niet uit te sluiten. Uit nader onderzoek moet blijken of en welke functies er ter plaatse aanwezig zijn. Het vaststellen van aanwezigheid van deze soorten is relatief eenvoudig te onderzoeken op basis van zaklamp en sporenonderzoek. De onderzoekinspanning bestaat dan ook uit extra inventarisaties ten tijde van de vleermuis- en gierzwaluwonderzoeken.

Broedvogels

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen² uit te voeren.

Vanwege de geschiktheid van de twee gebouwen en het omliggende groen voor broedvogels in het algemeen, dient het bouwrijp maken van het plangebied (slopen, frezen, etc.) buiten het broedseizoen te gebeuren (globaal 1 maart tot en met 15 juli). Overige werkzaamheden zoals de bouw en renovatie van de woning kunnen hierop volgend wel binnen het broedseizoen plaatsvinden.

Algemene zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermde soorten en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld door de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

6.1.3 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

In de directe omgeving van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Rijntakken. Dit niet- stikstofgevoelige Natura 2000-gebied ligt op ongeveer 50 meter afstand van het plangebied. Verder van het plangebied gelegen ligt de Veluwe en de Sallandse Heuvelrug. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten (onder andere geluid, licht en mechanische effecten) uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

In het plangebied wordt de huidige bebouwing gesloopt, en nieuwe appartementen gerealiseerd. Het slopen van de bebouwing betreft een tijdelijke ingreep en is vrijgesteld van een stikstofberekening. Er wordt vanuit gegaan dat de nieuwe appartementen gasvrij worden ingericht.

De permanente stikstofpositie als gevolg van de ingebruikname van de nieuwe woningen, met nieuwe parkeerplaatsen en toename in verkeersbewegingen, hebben mogelijk een significant negatief effect op Natura 2000-gebieden Veluwe of Sallandse Heuvelrug. Zodra het plan definitief is gemaakt, en de gegevens bekend zijn, dient daarom een stikstofberekening te worden uitgevoerd om hier uitsluitel over te geven.

6.1.4 Bescherming houtopstanden

Het voornemen bestaat om de oude Linde binnen het plangebied te kappen. Het betreft echter een solitaire boom en vormt daarmee geen houtopstand. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk. Bij de gemeente dient wel nagevraagd te worden of een kapmelding of vergunning nodig is om de werkzaamheden uit te mogen voeren.

² In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

6.1.5 Natuurnetwerk Nederland

De ontwikkeling is in strijd met het bestemmingsplan en het plangebied ligt buiten het NNN. In deze provincie ken het natuurbeleid geen externe werking. Een toetsing aan het natuurbeleid is daarom niet noodzakelijk.

Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Van afname van areaal is geen sprake. Ook worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Een uitgebreide toetsing wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

6.2 Nader onderzoek soorten

Vleermuizen

Uit het nader onderzoek naar vleermuizen is naar voren gekomen dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de beschermde soort: gewone dwergvleermuis. Beschermde functies binnen de begrenzing van het plangebied betreffen:

- 2 balts-, paar-, en/of (vermoedelijke) winterverblijfplaats van een solitair mannetje.

De exacte locaties van de vastgestelde verblijfplaatsen zijn gevisualiseerd op verspreidingskaarten in bijlage 2.

Als gevolg van de geplande werkzaamheden worden tijdelijk negatieve effecten verwacht en treedt verstoring op voor deze soorten. Hierbij is het van belang dat in de nieuwe situatie de woningen weer geschikt zijn als verblijfplaats voor de betreffende soort. Maatregelen zijn noodzakelijk om negatieve effecten te voorkomen of te beperken en om te allen tijde een verblijfplaats voor de aanwezige beschermde soorten aan te bieden. Met de voorgenomen werkzaamheden wordt echter niet verwacht dat de gunstige staat van genoemde soorten in het geding komt, vooral niet na het nemen van enkele maatregelen. Het verstoren van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis is wel ontheffing plichtig. Hiervoor dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Gierzwaluw

In en/of boven het plangebied zijn geen foeragerende gierzwaluwen aangetroffen. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluw aanwezig. Van een negatief effect is dan ook geen sprake.

Egel

Het plangebied is onderdeel van het leefgebied van de (niet- vrijgestelde) egel. Een egel is echter flexibel en kan makkelijk uitwijken naar alternatief leefgebied waar hij een andere verblijfplaats zal zoeken. Dit zal hij echter alleen in de actieve periode doen. Het is dan ook noodzakelijk om een ecologisch werkprotocol op te stellen (opnemen in het bestek voor de aannemer) waarin maatregelen worden opgenomen om beplanting zorgvuldig te verwijderen in de winterperiode, wanneer de dieren in winterslaap zijn en vaak onder opgaande beplanting verblijven. In de omgeving zijn diverse tuinen aanwezig waar het individu naar kan verplaatsen. In de nieuwe situatie dient het plangebied wel opnieuw geschikt te worden gemaakt voor de egel met rommelhoekjes en opgaande beplanting.

6.3 Ontheffing Wet natuurbescherming

Voor de gewone dwergvleermuis dient een ontheffing aangevraagd te worden. Om een ontheffing Wet natuurbescherming te verkrijgen voor de beschermde soort moet tenminste:

- de gunstige staat van instandhouding gegarandeerd blijven;
- invulling gegeven worden aan de zorgplicht;
- voldaan worden aan een bij de wet genoemd belang;
- er mogen geen alternatieven zijn.

Deze gegevens moeten worden uitgewerkt in een projectplan. In het projectplan staat concreet welke werkzaamheden, wanneer, en op welke wijze worden uitgevoerd. Dit wordt aangevuld met een onderbouwing van de noodzaak van het project.

Een ontheffingsaanvraag moet worden ingediend bij de provincie Overijssel. Maximaal twintig weken na het indienen van de aanvraag wordt er een besluit genomen. Op dat besluit kunnen belanghebbenden nog bezwaar maken. Deze termijnen zijn terug te vinden op de website van de provincie.

Concrete maatregelen die genomen moeten worden tijdens de werkzaamheden dienen vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol. Hierin dienen eveneens de aanvullende voorwaarden verwerkt te worden die voortvloeien uit de ontheffingsaanvraag.

6.4 Uitvoerbaarheid plannen

Het bestemmingsplan biedt voldoende ruimte om aan de eisen voor een ontheffing te voldoen. De noodzaak voor een ontheffing belemmert de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan dus niet.

6.5 Geldigheid rapportage

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegde gezag hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoekgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- ESRI Nederland (2019). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. (2002). Atlas van de Nederlandse broedvogels, - Nederlandse fauna 5. Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij & European invertebrate Survey – Nederland.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur (2017). Vleermuisprotocol 2017.
- Vergeer J.W., van Dijk, A.J., Boele, A., van Bruggen, J. & Hustings F. 2016. *Handleiding Sovon Broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Soortinformatie:

- www.zoogdiervereniging.nl
- www.sovon.nl

Waarnemingen:

- ndff-ecogrid.nl

Soorten:

- Bij12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.
- Bij12 (2017). Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.

Natura 2000-gebieden en NNN:

- <https://www.natura2000.nl/gebieden/overijssel>

Bijlage 1 Schetsontwerp inrichtingsplan

Bijlage 2 Soortenverspreidingskaarten

Verspreidingskaart zoogdieren

herontwikkeling schoolgebouw en brandweerkazerne te Welsum

Bijlage 3 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

³ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrictlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrictlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrictlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrictlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrictlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de **Vogelrichtlijn** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de **Habitatrichtlijn**, het **Verdrag van Bern** of het **Verdrag van Bonn** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor **andere 'nationaal' beschermde soorten** kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief >

www.eelerwoude.nl